

aan den lezer op. pelen, hij wil werk
wie hij direct den
ouwen. „Een man
dooze". Maar tes-
tanks zijn gesjouw,
t stempellokaal en
die, ieder op zijn
leeren aanvaarden
n er bovendien te
Verdoorn geleide-
tsgemeenschap, in
de nette, oppas-
de sfeer van zijn
lij en zijn vrouw
met het goedmoe-
an een vrouw als
de volksvrouw met
ouw Hakman van
i in de kamer ge-
erdoorn blijft de
en, maar het kan
toestand, bij de

loozen: hun som-
andigheid, het leeg
un onderling ge-
geleekend in een
uchter constateert
e verbreidheid van
Het zijn vooral
economische situ-
rschen en veroor-
e onoplosbaarheid
dezen levensnood
r den lezer vol-

dat is zeker ook
eweest — dat een
stokkend, afvraag-
dit probleem stil

t. Want dieper in-
de geestelijke nood
noot meer aan de

eeft Van Randwijk
ing daarvan schiel-
zijn zoeken naar
de Christen tegene-
eft. Wat de hulp
t in dit boek, is
s voorloopig eenig-
heeft gevonden
urgerij, de „bour-
vedorp woont. In
zijn hart eens uit-
niet meer, onzen
en onze behoeften
moeten weer wor-
slukkelingen, dood-
opnieuw beginnen.
en. Niet ik, God,
van Uw genade

bidde, dat hy sie-
ren.

(broek) examineert
in predich gedam
21: Vrede sie met
2nde nademaal hy
iden, is syne con-
a conventum, ende
in sonderheit des

ot Hattum claecht
erholts, ende blijft
broeck gedaen. Is
zoel gevonden een
t van Hattum te
nselfen weer ge-
e missive geschre-
Hattum mit ge-

) heeft sich be-
olts, waarop hem
seft in anderhalf
van synen dienst

legt een classicael
t gemeenen costen

der wettelijke or-
csgulden vor lege-
r der armen.

ring is gelecht in
ek op erlecht ver-
yt in derselve vry-

olden, ende na ge-
mit vrantschap ge-

Johannis, praeses
Caesarius, scriba-

(Wordt vervolgd.)

deze maatschappij te geven. Het is daarbij niet
zoo, dat zijn appreciatie wat apart is. Het zit veel
en veel dieper.

Want deze verwrongen levenskijk maakt den
schrijver blind voor de groote levenswaarden, die
ondanks alle verwarring, ook nu nog aanwezig
zijn en bovendien, wat voor hem als roman-
schrijver veel bedenkelijker is, voor de kracht
van den Geest van God, zooals die ook in dezen
tijd schuld bewustzijn en genadebesef, geloof en
vertrouwen werkt in het persoonlijke leven van
velen, ook van velen die in nood zijn.

Of er dan niet „veel waars" is in dit boek?

Wij loopen ook als Christen zoo gauw gevaar
aan ellende om ons heen te gewinnen. Als wij in
de fout vervallen zijn de werkloosheid te gaan
zien als een „noodzakelijk kwaad" van dezen tijd,
dat ons verder weinig meer ontroert, zal dit boek ons
wakker kunnen schudden, ons weer de sociale
ellende beter doen zien en ons doen huiveren
over ons inslapen. Dat is de verdienste van dit
boek. Maar we zullen ook moeten zien de aan-
randing van de waarheid door de miskenning van
wat God zoowel in het openbare als in het per-
soonlijke leven nog geeft. Deze miskenning is de
zonde van dit boek.

II.

D. J. G.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan
Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

„Zelfbeproeving".

II.

Er behoort moed toe om over „Zelfbeproeving"
te schrijven.

Wat ik in het vorige artikel aan het slot gezegd
heb, is toch wel heel, heel noodig gebleken.

Ik wil zoo graag rustig en eerlijk overwegen,
wat in deze dingen de meening des Geestes zij.

Dat schijnt ondertusschen voor menigeen héél,
héél moeilijk te wezen.

Zooals uit de pers bekend is, hoop ik binnen-
kort met collega Delleman uit Aalten een soort
dispuut te hebben over het onderwerp: „Van zijn
geloof verzekerd uit de vruchten".

Eén der stellingen, voor dat dispuut gepubli-
ceerd, luidt aldus:

„Het zelfonderzoek, waartoe de gemeente moet
worden opgewekt, is niet het onderzoek: „is mijn
geloof wel echt?", of m.a.w. (want daarop komt
het neer): „mag ik wel aannemen, dat ik in Chris-
tus Gods kind ben?" Dat is in strijd met het ver-
bond, waarin God tegen mij zegt: „Christus is
voor u".

Dit zelfonderzoek moet gaan over de vraag:
„leef ik naar het verbond, gedraag ik mij als
Gods kind?"

Het zelfonderzoek in eerstgenoemden zin leidt
tot niets, houdt tegen op den weg des levens,
maakt het leven arm.

Het zelfonderzoek in den tweeden zin is een
krachtig middel ter bevordering van de God-
zaligheid"

Dit is ook gekomen in handen van de redactie
van de Christelijke Gereformeerde Kerkbode van
Rotterdam.

En wat wordt er nu in die Kerkbode van
gezegd?

„Wie b.v. die nog eenigermate te onderscheiden
weet, ontroert niet, wanneer hij leest, dat Ds D.
van Dijk, Geref Predikant te Groningen, dezelfde,
die op de preekwijze van de afgescheiden vaders
zoo veel aan te merken had en hen niet ten volle
Gereformeerd noemen kon, omdat zij niet heel de
gemeente als de verzoende gemeente aanspraken,
de stelling verdedigen zal:

(Hierna wordt dan de stelling afgedrukt.)

En dan volgen deze woorden: „Vreesselijk!
Vreesselijk!"

Er wordt niet bij gezegd waarom dit zoo
vreesselijk is.

Ik vermoed, dat men bedoelt, dat het zoo vree-
selijk is, omdat ik op deze wijze den menschen
zou wijsmaken: „als jullie maar in het verbond
bent geboren, dan is het wel in orde, dan komt
het wel terecht."

Ja, als ik dat zou zeggen, dat zou ook inder-
daad vreesselijk zijn.

Maar dat zeg ik niet, nooit en nergens.

Dat blijkt uit de volgende stelling.

Die luidt aldus: „Zelfonderzoek, waarbij men
uitgaat van het zijn in het Verbond en het recht
hebben op de goederen des Verbonds, maakt niet
zorgeloos en oppervlakkig, want boven dit zelf-
onderzoek staat de dreiging van den God des Ver-
bonds, dat, wie geen verbondsgehoorzaamheid be-
toont, met de wereld omkomt".

Blijkt daar nu niet klaar als de dag uit, dat ik
niet zeg: „alle bondelingen worden behouden!"

Hoe ik de dingen zie, dat zal in den loop dezer
artikelen wel uitkomen.

Maar weel ge wat ik nu vreesselijk vind?

Dit, dat de Chr. Geref. Kerkbode van Rotterdam
wel de ééne stelling overneemt, maar niet de
volgende.

Dat kan alléén hieruit verklaard worden, dat
men gevoelt, dat de beschuldiging, die men in mijn
richting lanceeren wilde, niet te handhaven is in
het licht van die tweede stelling.

Die tweede stelling laat duidelijk zien, dat het
niet waar is, waarvan men mij telkens beschuldigt.

Ik ben er van overtuigd, dat niemand sterker
dan ik aandrang op persoonlijk geloof en bekeering.

Ik zeg nog eens, dat blijkt uit die tweede stelling.

Maar is het dan niet vreeselijk om wel het
één e aan te halen, maar niet het tweede, om zoo-
doende ruimte te krijgen voor zulk een verschrik-
kelijke aantijging?

Wie dat doet, toont daarmee, dat het hem niet
om de waarheid te doen is, maar om het hand-
haven van een eenmaal ingenomen standpunt; die
toont daarmee, dat hij, als het de handhaving
van zijn éénmaal ingenomen standpunt dienen
kan, het hem niet kan schelen of hij een broeder,
wiens hoogste eer het is trouw te zijn in de predi-
king van het Evangelie, pijn te doen tot in zijn
nieren.

Als de Chr. Geref. Kerkbode van Rotterdam
aanspraak wil maken op den naam van ridderlijk-
heid en eerlijkheid, dan moet zij aan haar lezers
naast de aangehaalde stelling ook voorleggen die
tweede stelling.

Dat mag ik verwachten, dat eisch ik in den
naam van broederrecht en goede trouw.

En als men dan zegt: „Ik begrijp niet, hoe die
twee dingen met elkander te rijmen zijn?" Dan
antwoord ik: „lees dan rustig wat ik daarover
ga schrijven, dan zal dat vanzelf duidelijk kunnen
worden."

Het gaat hier over dingen, die van zoo groote
beteekenis zijn voor de zaligheid en Godzaligheid
van Gods volk.

Ik smeek nog eens allen, die leiding hebben
te geven aan het geloofsleven van Gods volk:

„Oordeelt niet te snel; veroordeelt niet te snel;
bezin u rustig op deze dingen; laat vooral niet de
gedachte, dat het zoo moeilijk is een bepaald
standpunt los te laten, of de vrees van in een be-
paalden kring niet meer voor heelemaal zuiver
aangezien te zullen worden, u ervan terughouden,
de houding aan te nemen, die naar het Woord is.

Want niet dit is vreeselijk, dat de menschen
van u zeggen: „Vreesselijk! Vreesselijk!"

Maar dit is vreeselijk, dat men, ook al is het
met de beste bedoelingen, de menschen terughoudt
van de gehoorzaamheid, die God van hen vraagt;
dat men de menschen, instée van hen te brengen
tot Christus, altijd weer er toe brengt bezig te zijn
met zichzelf.

Dat is heel erg.

Ik schrijf deze dingen, eer ik rustig en stelsel-
matig over zelfbeproeving ga spreken om te waar-
schuwen tegen een sfeer, waardoor alle debat van
te voren met onvruchtbaarheid is geslagen.

En nog eens stel ik aan genoemde Kerkbode
den eisch, dat zij, bij de reeds opgenomen stelling,
ook de volgende publiceere en aan haar lezers
voorlegge.

D. v. D.

VAKWETENSCHAP EN PRAKTIJK

Het Wonder der Genezing?

In een vorig artikel (zie no. 32) werd iets mede-
gedeeld over den oorsprong der Möttlinger-bewe-
ging (het hysterische meisje); daarna over de
Christian Science en haar eerste meesters, Mary
Baker Eddy. Tevens werd met een enkel woord
gesproken over de mirakelen der R. Katholieke
kerk, speciaal werd gewezen op het verschijnsel
der stigmatisatie en daarbij viel ons ook op, dat
het voornamelijk hysterische jonge meisjes zijn
geweest, die deze bijzonderheden verstonden.

Na al wat over de macht der suggestie, — die
in ieder geval niet te loochenen is —, geschreven
is, moet het nu den nuchteren beschouwer toch
klaar zijn, dat en Möttlingen en de Christian
Science en de stigmatisatie, ons eenzelfde beeld
vertoonen: jonge zenuwzieke vrouwen zijn bij alle
drie de belangrijkste figuren.¹⁾

Ge ziet nu de bloedige tranen van Thérèse
Neumann uit Könnersreuth, de welhaast beroemde
hedendaagsche gestigmatiseerde; ge ziet ze met
Uw eigen oogen, maar geloof ge aan het wonder,
dat daar zou gebeuren?

Ge ziet de resultaten der Christian Science en
hun bidders en bidsters.

Ge ziet ze weer loopen, die lam waren. Ge
hoort ze weer lachen, die kreunden van pijn.

Maar geloof ge nu in de leer der Christian
Science? Neen immers? Ge kunt het u indenken,
dat de geest eens menschen zóó machtig trium-
feeren kan over de zwakheid van zijn lichaam.

En nu vraag ik u verder: Ge hoort van Möttlin-

1) Stanger, de eigenlijke stichter der Rettungsarche in
Möttlingen, toonde ook met deze figuren overeenkomst, hij
was zeker een hysterische psychopaat.

gens genezingen; ge ziet desnoods menschen terugkomen, die ten doode gedooft schenen en die weer gezond en wel schijnen te zijn. En zoudt ge nu daarom gaan gelooven in de wondergenezing op het gebed? Waarom dan niet in de Christian Science geloofd, of in Lourdes?

Zien we niet uit Lourdes terugkomen, die er heen waren gegaan op kruiken en in rolstoelen, die opgegeven waren door professoren en die hun geld aan vele medicijnmeesters hadden uitgegeven, terugkomen, gezond en met nieuwe hoop in het hart? Het geloof in hun genezing heeft het wonder gewrocht. Daar, op die plaats, biddende bij dat beeld, aanroepende die Onze Lieve Vrouwe van Lourdes, daar kan nog genezing gevonden worden en met de laatste krachten wordt de hoop op beterschap, die allang was gedooft, weer aangestoken.

Er gaat weer iets branden in dien geest en de gezondheidswil wordt weer wakker en sterk. Dan staat de poort wijd open voor de genezing door den geest; dan kan de suggestie haar heilzaam werk gaan verrichten. Zoo constateeren we dankbaar de genezing in Lourdes, maar we worden er niet door overtuigd van het wonder, dat God daar zou verrichten, en we worden er niet door tot Roomsche-Katholieken bekeerd.

Integendeel, we gelooven, dat dat „vervloekte afgoderij“ is, dat bidden daar in Lourdes.

Er trekken ook jaarlijks duizenden pelgrims naar de tempels der Hindoes en naar de heilige rivieren der Brahmanen.

Trots onzegbare pijn en onnoemelijk lijden, sleepten velen zich voort naar die heilige plaatsen, waar voor hen nog genezing wachtte. En ze zijn gezond en dankbaar naar hun haardsteden teruggekeerd, na hun offers te hebben gewijd.

Ook dat is „vervloekte afgoderij“, maar ze zijn er GENEZEN, evengoed als in Lourdes, evengoed als bij de Christian Science, evengoed als in Möttingen. Maar die genezingen zijn geen wonderen, waardoor we ontroerd zouden worden, omdat „de Heilige Geest daar klaarblijkelijk werkzaam is“. Dat zijn genezingen, door de geweldige macht der suggestie en autosuggestie.

Daar in Möttingen, daar is nog redding voor den lijder. Daar aanvaardt hij de reis; met hoop in het hart; die hoop op genezing, dat geloof in genezing, die het lichaam dan reeds ten gunstigste beïnvloedt. Dan komt de Möttinger broeder en hij zegt het zoo rustig, maar met intense overtuiging; geloof in Jezus Christus; ga uit u zelf uit, en dan valt de ziekte van u af, U geschiedt naar uw geloof.

„Maar wat wij gelooven en van den Heiland verwachten, geschiedt aan ons.“

De ziekte is niet uit God, maar uit den satan, als gevolg van de zonde.

God laat de ziekte toe en gebruikt die om den mensch tot zich te brengen. Als men zich buigt en tot den Heiland vlucht, en zich als zondaar laat verlossen, dan blijkt ook dat de ziekte dikwijls kan worden weggenomen.

Maar men moet gelooven, onvoorwaardelijk, kinderlijk gelooven dat de Heiland dat werkelijk kan en wil doen.“

Natuurlijk willen wij geenszins afdoen aan de waarachtige vroomheid der Möttinger-broeders, maar de nuchtere beschouwer van Möttingen en andere gebedsgenezingen (Rozekruisen e.a.) heeft geen noodzaak om het wonder te aanvaarden als verklaring der genezing. Wij Calvinisten, gelooven niet in het wonder in dezen zin.

Den Haag.

v. d. H.

2) Ds W. A. Plug, Möttingen.

OPVOEDING EN LAGER-ONDERWIJS

Godsdienstonderwijs in openbare scholen krachtens art. 26 der Lager-Overwijswet 1920.

Over bovengenoemd onderwerp verscheen 11 Mei j.l. een uitvoerige statistiek, bewerkt door het Centraal Bureau voor de Statistiek. Daaruit blijkt allereerst, dat van de gelegenheid, die artikel 26 voor het godsdienstonderwijs biedt, meer gebruik wordt gemaakt dan menigene, ook blijkens de discussie van de laatste maanden, gedacht heeft.

Van de 2737 openbare scholen voor gewoon lager onderwijs boden 2065 gelegenheid voor godsdienstonderwijs, d.i. aan 76 pCt. Nu is het evenwel mogelijk, dat niet alle kinderen gebruik maken van de gelegenheid, die hun werd geboden. Ook daarover licht de statistiek ons in. Van de 153.218 leerlingen, die op 31 Dec. 1935 in de 5e en hoogere leerjaren der openbare scholen voor gewoon lager onderwijs geplaatst waren, ontvingen er 73.815, d.i. 48.2 pCt. godsdienstonderwijs. We zien wel, dat er dus nog heel wat meer van de gelegenheid konden profiteren. Aan de scholen ontbreekt nog 24 pCt., terwijl op de scholen, die het wel geven, nog niet de helft van de leerlingen komt. We denken hier natuurlijk voornamelijk aan de ouders, die dat onderwijs niet op prijs stellen.

Ik twijfel niet, of menigene valt het gebruik, dat van art. 26 wordt gemaakt, mee.

Ook licht de Statistiek ons in over degenen, die zich met dat onderwijs hebben belast. Onder de gemeenten, kerken en verenigingen nemen de Ned. Hervormde gemeenten een eerste plaats in. Van de leerlingen, die godsdienstonderwijs ontvingen, omvatten zij er bij het gewoon lager onderwijs 78.2 pCt. Daarna volgt Rome. De Geref. Kerken doen er heel weinig aan. Dit ligt voor de hand. De kinderen uit onze gezinnen gaan op de bijzondere school.

De Statistiek vergelijkt de gevonden cijfers met die van 1929. Het blijkt dan dat het aantal scholen, waar gelegenheid voor godsdienstonderwijs wordt geboden is toegenomen (verhoudingsgewijze), terwijl het aantal kinderen is afgenomen.

't Is merkwaardig, nu te lezen, wat een blad als de Bode, orgaan van den Bond van Ned. onderwijzers schrijft met deze cijfers in de hand:

„Allereerst wordt de heer G. van Veen afgestraft, die gesproken heeft van een in ons land bestaand „ontstellend Bijbelsch analfabetisme“. Menigene heeft dat maar dadelijk geweten aan de godsdienstloze openbare school en niet het minst heeft men er van de zijde van het bijzonder onderwijs munt uit willen slaan voor eigen instituut. En nu komen de cijfers met onweersprekelijke nauwkeurigheid zeggen, dat het meevalt daar op de openbare school, dat toch nog ongeveer de helft van de kinderen, gedurende een tweetal leerjaren elke week godsdienstonderwijs krijgt. Het is te begrijpen, dat menigene, die een gedachten aanval vreesde op het karakter van de openbare school, weer geruster ademhaalt.“

Ons zeggen deze dingen weinig. We wisten wel, dat art. 26 de mogelijkheid opende en dat er gebruik van gemaakt werd; alleen blijkt nu, dat dit veelvuldiger voorkomt dan menigene oppervlakkig dacht. Maar aan onze propaganda voor de bijzondere school doet dit niets af of toe. We willen geen openbare school met nog een uurtje Bijbelsch of Godsdienstig onderwijs, maar wij blijven ijveren voor een school, die in al haar onderwijs, bij ieder vak gebonden is aan de eischen van Gods Woord. Daarmee kan slechts de Christenouder tevreden zijn.

Als dat maar meer en meer duidelijk wordt, dan zal de school met den Bijbel gevraagd worden ook door de ouders, die nu prijs stellen op godsdienstonderwijs, er althans hun kinderen niet van terughouden. De bijzondere school biedt ook voor hen de oplossing van de schoolkwestie.

Gr.

G. MEIMA.

II PERSCHOUWING

„De toepassing.“

In „Ons Kerkblad“ (Mussel) schrijft Ds G. v. Dooren:

Onder ons volk leven de beide termen voort, ter kwalificering van de prediking des Woords, SUBJECTIEF — OBJECTIEF. Of, in gewoon Hollandsch: Onderwerperlijk en voorwerperlijk.

Een preek is voorwerperlijk, zegt men dan, als de predikant zijn tekst uiteenzet, haar breed verklaart, argumenteert en verduidelijkt met parallel-plaatsen, en dogmatisch toelicht. Men zegt dan: Dat blijft alles buiten den hoorder, los van zijn persoonlijk geloofsleven — objectief — voorwerperlijk!...

Maar onderwerperlijk is de dominee (let wel niet eens alleen de preek, maar ook de man zelf!!!) als hij breed, of niet breed, de tekst gaat „toepassen“ op de verschillende toestanden en „gestalten“ van het geestelijk leven, zoodat de hoorder dan tenslotte „zijn eigen beeld geteekend zag“, en in die vertooning van zijn geestelijk leven, naar zijn zeggen, „een“ zegen ontving, een zegen, die onmogelijk te ontvangen geacht wordt tijdens de „verklaring“. De uitdrukking is bekend: Deze of die dominee „kent“ en „preekt“ het geestelijk leven.

Subjectief en objectief — beide waren vereenigd in het nog wel bekende preektype: VOOR den tusschen-zang de „verklaring“, NA den tusschen-zang de „toepassing“. Eerst het voorwerperlijke, dat men ongeveer gelijkstelde met het „verstandelijke“, maar daarna... dan kwam 't pas, dan werd het eerst goed: de toepassing!

Zonder nu kwaad te willen zeggen van de generatie's van predikanten, die geleefd en gediend hebben bij deze methode (God alleen weet, hoe rijke vruchten het gedragen heeft), toch ligt in die methode, en zeer zeker in het spreken van onderwerperlijk en voorwerperlijk door de gemeente, zoodat het toen en nog gebeurde, een groote fout, een groot gevaar verschoen.

Zeker, bediening des Woords moet zijn: verklaring en toepassing. Maar deze vormen geen tegenstelling!!! Ik heb meermalen een preek gehoord, die naar de oude beoordeelingswijze van a tot z verklaring was, en toch één stuk toepassing! Ik heb ook wel preeken gehoord, die naar bovenvermelde taxatie één en al toepassing, maar dan gezonde(!) waren, en toch tegelijk één doorlopende verklaring van Gods Woord!

Ge vraagt: „Hoe kan dat?“ Ik antwoord: Hoe kan 't anders?!

Wij hebben Gods Woord. Maar dat is niet te vergelijken met een geschiedenisboek. Als een onderwijzer op school Vaderlandsche geschiedenis vertelt, dan kan

hij (m.i. móet hij het ook, tot vorming der leerlingen) aan het eind, of ook, misschien psychologisch beter, er tusschen door, historische personen en voorvallen als VOORBEELDEN stellen, ter navolging of ter waarschuwing, b.v.: de eerlijke moed van Michiel de Ruyter, of ook: de moord op Johan de Witt. Hij geeft dan eerst verklaring (geschiedenis-vertellen is tegelijk geschiedenis-verklaren. Anders VERTELT men niet, of men vertelt dan geen geschiedenis!). Daarna geeft hij de toepassing. Dus eerst objectief, daarna subjectief.

Mag men nu die methode overbrengen op de bediening des Woords, of beter: op Gods Woord zelf? Eerst objectief: verklaring, die eigenlijk buiten ons om zou gaan, of ook alleen tot ons verstand gericht is, verstand dan als losstaande van het „geestelijk leven“. En daarna de toepassing. Dan worden de ooren gespitst!!

Zeker, zulke preeken worden er ook wel gehouden (veel teveel!), al heeft men dan de oude methode ingelaten, en een preek in drie punten verkozen, waarin elk punt kan worden onderverdeeld in: eerst verklaring, daarna toepassing. Op mij heeft zulk een preek wel eens den indruk gemaakt, als teekent men eerst voor de oogen der hoorders een schoon (of looflijk) schilderij, objectief, buiten en los van hen. Daarna wordt in de toepassing den hoorders een touw in handen gegeven, aan welks einde een haak is bevestigd, opdat hij daarmee dan dat schoone van de objectieve verklaring naar zich toe kan halen, zoodat het dan subjectief zijn eigendom wordt.

Heel deze methode, hoewel goed bedoeld, berust op een verkeerde Schriftbeschouwing. Deze beschouwing n.l. alsof dat Woord „op zichzelf“ (sic!) niet rechtstreeks tot ons spreekt, maar er eerst een predikant moet komen, om het in verband te zetten met ons geloof en geestelijk leven. Men vergeet zoodoende, dat Gods Woord NOOIT los is van Zijn GEEST. Een woord als b.v.: Indien dan Uwe hand of Uw voet U ergert, hou ze af en werp ze van U, is niet maar een VERSLAG van wat Jezus daar en toen tot Zijn hoorders zei, maar klinkt ook vandaag nog tot U en mij rechtstreeks. Van Godswaag. Door Hemzelf gesproken. Zijn Woord is niet DOOD! Het leeft aan alle kanten. God spreekt nog altoos. Hij heeft niet alleen gesproken. Hij doet het nog, door Zijn Woord en Geest. Waarom er dan verklaring noodig is? Omdat een woord eerst da goed verstaan wordt naar zijn inhoud, als de reden waarom, de omstandigheden, waarbij, de persoon tot wie, in rekening zijn gebracht. Wij mogen geen onderscheid maken tusschen subjectief en objectief ten aanzien van Gods Woord. Heel Uw Bijbel, die bij U in de kast ligt, is het LEVEND WOORD van Uw God; wanneer ge het ook leest, God zelf spreekt erin op dat moment tot U.

We vestigen hierop de aandacht, niet, om elk woord voor onze rekening te nemen, maar wel, om met behulp van dit artikel aan sommigen de vraag voor te leggen, of er bij hen misschien geen misverstand is omtrent de bedoeling van hen, die inzake de „toepassing“ een meening hebben, die, op den klank afgaande, sommigen „oppervlakkig“ noemen. Ziet men scherp, dan is hier de bedoeling, om niet maar aan het alder preek „indringend“ en „aandringend“ te worden, maar om het heel de preek door te zijn, en daarin te erkennen, dat Gods Woord zelf altijd „indringend“ en „aandringend“ is.

Het schijnt, dat sommigen vreezen, dat er weer een nieuw verschil van meening aan het opkomen is, dezen keer inzake de „toepassing“. Anderen beweren indedaad, dat er in dezen al twee „stroomingen“ zijn. Te vreezen staat alleen maar, dat door misverstand er meer lasten worden opgelegd aan het gereformeerde volk, dan noodig is.

„Zelfonderzoek“ of „zelfbeproeving“.

Onder verwijzing naar hetgeen hierboven opgemerkt is, vestigen wij de aandacht erop, dat in den laatsten tijd er een geluid vernomen wordt, dat, populair gezegd, hierop neerkomt: nou zeggen ze tegenwoordig ook al, dat je jezelf niet meer onderzoeken mag; wordt nu maar alles goedgepraat? Daartegenover stellen anderen, dat alle zelfonderzoek, dat zich beweegt langs den weg voornamelijk der zelfanalyse, los van het geloof, steeds weer neerkomt op een dicteeren van een dictaat aan zichzelf. Deze zelf-handhaving, die ontsnappen wil aan Gods bevel, en een geloofszaak tot een zaak van zelfgewonnen inzicht maken wil, is verwerperlijk. Gelooft het begin der wijsheid, want het is „vreeze des Heeren“. En zelfanalyse, die niet met geloof begint, is verwerperlijk, is iets anders dan de schriftuurlijke „zelfbeproeving“, heet de breuk op het lichtst, haalt medicijn uit eigen apotheek, inplaats van die aan te nemen uit de „gewisse beloften Gods“ (Dordtsche Leeregels).

Als bewijs, hoezeer we tegenwoordig allereerst rechte onderscheiding noodig hebben, citeer ik volgende stellingen, verdedigd door Dr S. T. Heidema ter vergadering van de Geref. Psychologische Studievereniging, dd. 26 Mei 1936. Deze luiden als volgt:

STELLINGEN betreffende het onderwerp: „Geweten en schuldgevoel“.

1. Geweten is de niet nader definiëerbare innerlijke bewustheid van goed en kwaad.
2. Het geweten reageert in het bijzonder als innerlijke aanklager tegen het door den mensch bedreven kwaad.
3. In het geweten is te zien de stem Gods in ons geestelijk leven; het is daarom het subjectieve gezag voor ons persoonlijk handelen, dat in overeenstemming moet zijn met de objectieve norm van Gods wet.
4. Een conflict met het geweten veroorzaakt geestelijke onrust.
5. In de psychiatrie is tot nu toe weinig of geen aandacht geschonken aan deze gewetensfunctie. De

psycho-analytisch conflict ideaal-ik en een neurose de lagere drijving van he Een neurose of zondebewe gevoel kan b In de neu bestraffing. Biecht, psych om te komer uiteindelijk v het offer van God (het gel

Het is niet m el mag ik op eeningen ten z av. wordt „u of, wat ALLE of, dat voor zullen van th de referent zal ik wil hiermee n deze zelf-anal der gereformee nstaar dan ook ndrong, haar i maakt heeft, gest met mee maak aan op h ger de óók zich er aardigingsgrond es bewaren voor eanalyse wezer enen voor de p et meer verlan 1937 (dat immc am. Ik geloof

Da is.

Er is onder d gelijk, de N.S.E de „De Oranj maakt tot een der onrecht ver tust ook voor J eelt over een d eginzelen“ van aadschen gee en ander geluid de z.g. „hervorm en geest“ beno m. We lezen:

...als uit I den sejaagd, v akeren, dat ze wat dan? Dan de Groote Kerk van toenadering dt op 29 Apr sprekers, bestij t wordt ook i Wij aarzelen van hysterie te

Het was de et initiatief na leedsvergaderi tenbondaraad o Duitse Joods economisch, fin Wij laten in juist gezien van ons land ieder wezig was.

Toch vindt ee de Groote Kerk den. En wat be ding van het e pen deur open

Maar daar h weg. Ofschoon bekennen is, zi heid van strijd aan de eene ka hun stemming. een donzen bec klar om een sl Want hysterie schuldigen.

En dan! Het willen van Joda de Jodenzendin lukt? Ja, in Du is verantwoord Rusland hebben zehel uitgeroe versie 200 senti ernstigere, veel leving veel geva dat hysterie of

De schrijvers v in Rusland het e Jodendom was, e Voorzover Joden zoud-zijn, doch hu bracht van hun dom der proletar na de Jodenzend wil: verwerp ezelfde zonde p